

STILSTAAN EN TOCH VERDER KOMEN

We leven in een jachtige wereld en er zijn maar weinig momenten dat we even rustig stilstaan. Onze – ik spreek nu even namens alle mannen – regelmatige gang naar het toilet om te wateren is hierop een uitzondering. Jarenlange ervaring zorgt ervoor dat we nadat de beginstraat veilig is geland, onbekommerd om ons heen kunnen kijken en de omgeving rustig kunnen observeren. Zelden is er wat interessants te zien, meestal kijk je tegen een blinde muur of een matglazen raampje. Toch werd recent mijn aandacht getrokken door iets opvallends. Ik zag thuis in de linker bovenhoek van de toiletruimte een vrouwtje van de Trilspin (*Pholcus phalangoides*) zitten met een bolletje eitjes op haar rug. Door het bolletje lijkt de spin groter dan zij in werkelijkheid is, zodat het even duurde voordat ik zag dat het een Trilspin was.

De Trilspin met haar iele poten en warrige web is een van de algemeenste huisdieren in ons land. Als het beestje gestoord wordt, begint het hevig in het web heen en weer te trillen, zodat het als prooidier nagenoeg onzichtbaar en ongrijpbaar wordt.

Bij mij thuis zijn spinnen tot op zekere hoogte veilig, dat wil zeggen zolang hun aantal binnen de perken blijft. De spin op het toilet mocht blijven zitten, zodat ik dag-in-dag-uit even kon zien hoe het haar verging. Zeker 14 dagen achtereen bleef ze rustig met haar bolletje op dezelfde plek zitten, maar plotseling was het uitzicht veranderd. Zo'n twintigtal piepkleine spinnetjes zaten in het web als een wolk om haar heen gegroepeerd. Ze toonde zich weinig geroerd door haar kroost, want deze nieuwe situatie bleef ook weer een aantal weken ongewijzigd.

Wel werden om onverklaarbare redenen de spinnetjes iedere dag een beetje groter. Op zekere dag moet moeder het startsein gegeven hebben om de wijde wereld in te trekken. Plotseling hadden alle spinnetjes zich over een afstand van 30 tot 80 cm in de toiletruimte verspreid. In het web had iedere spin een velletje achtergelaten, zodat het in eerste instantie leek dat ze daar nog zaten. Na een paar dagen viel het gezin echt uiteen. Moeder verplaatste zich naar een andere hoek en was na een poosje uit het zicht verdwenen. De kinderen vertrokken ook één-voor-één uit de toiletruimte tot er nog maar twee of

drie over bleven. Dit was het einde van een waarnemingsperiode van zo'n zes weken over het opmerkelijke gezinsgedrag van de Trilspin.

Door deze ongeplande maar welkome ervaring vroeg ik me af tot welke vormen van natuurstudie de Limburgse veldbioloog in deze tijd zoal wordt geïnspireerd. Aannemend dat de aard van de artikelen in het *Natuurhistorisch Maandblad* een afspiegeling is van waar de belangstelling naar uitgaat, leert een vergelijking met pakweg 75 jaar geleden dat die belangstelling in de loop der jaren nogal is veranderd. Naast artikelen over de typische Limburgse flora en fauna werd er destijds veel meer geschreven over specifieke natuuronderwerpen dan nu. Er verschenen veel artikelen met gedetailleerde beschrijvingen van planten- en diersoorten. Ook beschrijvingen van het gedrag van dieren kwamen uitvoerig aan de orde.

In het Limburgse veld worden tegenwoordig nog maar weinig studies over specifieke planten en dieren uitgevoerd anders dan over hun loutere voorkomen in onze provincie. Eigenlijk is dat jammer. Van veel soorten is immers weinig bekend, terwijl deze kennis wel nodig is om ze te beschermen. Zoals gezegd, leven we in een jachtige wereld en zijn er maar weinig momenten dat we even rustig stilstaan. Of geduldig stilzitten of liggen, want dat is vaak wel nodig om meer van allerlei levende wezens te weten te komen. Er zijn uitzonderingen, zoals het onderzoek van B. Pollux naar vislarven in de Everlose beek waarbij de waarnemer lange tijd stil in het water heeft moeten liggen (*Natuurhistorisch Maandblad* 90: 168-172). Een ander voorbeeld is

het onderzoek van J. Willems naar de levensduur van de Groene nachtorchis (*Natuurhistorisch Maandblad* 90: 11-15). Ook hij heeft langdurig op dezelfde plekken vertoefd. Door beide onderzoeken zijn we een stukje verder gekomen in onze kennis over de natuur.

Zou het wat zijn, een klein terrarium of insectenkastje op de stortbak van de wc? Of in ieder geval aangebracht op ooghoogte. Regelmatige waarneming is gegarandeerd en het leidt wellicht tot interessante artikelen in het *Maandblad*.

Frans Coolen

